

Tomáš Knoz

Rola Kościoła w morawskich dobrach magnackich w okresie przed bitwą na Białej Górze oraz w latach dwudziestych i trzydziestych XVII wieku.

Między reformacją Żerotinów a kontrreformacją Liechtensteinów

Redakcja

**Wojciech Iwańczak
Agnieszka Januszek-Sieradzka
Janusz Smółucha**

**KOŚCIÓŁ
W SPOŁECZEŃSTWIE
W CZECHACH I W POLSCE
W ŚREDNIOWIECZU I W EPOCE
NOWOŻYTNEJ**

**Wydawnictwo Naukowe Akademii
Ignatianum w Krakowie**

Kraków 2020, s. 161–202

ISBN 978-83-7614-466-5

Dvacátá a třicátá léta 17. století představovala appendix v proměnách ve vztahu aristokracie a konfesí, resp. aristokracie a církví, promítaný mimo jiné do osudů dvou významných moravských aristokratů sledovaného období - Karla staršího ze Žerotína a Karla I. z Liechtensteina. Zjednodušeně formulováno: Oba moravští aristokraté bělohorské éry vycházeli z analogických konfesionálních a vzdělanostních kořenů. V době zásadní katarze nicméně Karel I. z Liechtensteina prošel „přechodovým rituálem“ konfesní a politické konverze. Prakticky bezprostředně po konverzi je na jeho statcích zahájen proces rekatolizace, byť v závislosti na podmínkách jednotlivých dominií ve značně diferencované formě. Jistě lze konstatovat, že proces protireformace byl legislativně dán zákony vydávanými císařem a její aplikací na straně zemských úřadů, popř. biskupskou legislativou a její aplikací. Přesto to byly pozemkové vrchnosti, které měly právní či faktickou možnost uvedený proces zásadním způsobem ovlivňovat a modulovat, a to na základě svého momentálního právního postavení, ale také faktických náboženských a morálních preferencí. Výsledky uvedených procesů jsou nakonec na statcích a dvorech Žerotína i Liechtensteina v podstatě shodné. Ostatně, svědčí o tom i diferencované osudy monumentální sakrální architektury na panstvích obou moravských aristokratů. Ačkoliv se Žerotín a Liechtenstein ocitli během procesu pobělohorských proměn v odlišných pozicích, nikdy nepřestali mít alespoň omezený osobní kontakt a nikdy se nestali osobními nepřáteli. Oba představovali určitou podobu manýristického aristokrata, který se ocitl v bludišti komeniánského labyrintu.